

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ О. М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО**

Кафедра педагогіки і методики викладання історії та
суспільних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
Янченко Т.В.
Протокол №1 від 31 серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Спеціальність 014 Середня освіта (Історія)

2020–2021 навчальний рік

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Протокол № від 1 від 31 серпня 2020 року

Розробники: Янченко Тамара Василівна, доктор пед. наук, доцент, зав. кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Мова навчання – українська.

Опис навчальної дисципліни

«Інноваційні освітні технології» є обов'язковою навчальною дисципліною. Навчальна дисципліна «Інноваційні освітні технології» для студентів магістратури (III-й семестр) включає 30 годин аудиторних занять (10 годин лекційних і 20 годин практичних занять), а також 60 годин самостійної роботи. Форма підсумкового контролю – залік.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

1. Теоретичні засади застосування інноваційних освітніх технологій.
2. Практичне застосування інноваційних технологій навчання в освітньому процесі.

	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів ECTS	3	-
Кількість годин:	90	-
- лекції	10	-
- практичні / семінарські	20	-
- лабораторні	-	-
- індивідуальні завдання	-	-
- самостійна робота студента	60	-

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Інноваційні освітні технології» полягає у формуванні у здобувачів освіти компетентностей, пов'язаних із розумінням сутності інноваційних освітніх технологій і застосуванням їх у освітньому процесі.

Предметом вивчення є сучасні освітні технології та методичні можливості їх застосування в освітньому процесі, зокрема при викладанні історії та інших суспільних дисциплін (правознавство, українознавство) у закладах освіти різного рівня.

Завдання її вивчення полягають у тому, що у студентів мають бути сформовані такі компетентності: здатність оперувати педагогічними поняттями, концепціями та теоріями; здатність комплексно використовувати професійні знання та практичні навички у процесі педагогічної діяльності; знання та володіння методами викладання історії, суміжних дисциплін і правознавства/українознавства у закладах загальної середньої, професійної та вищої освіти; компетентність у інноваційних методах навчання і методиках викладання фахових дисциплін; здатність запроваджувати інноваційні технології в освітній процес; здатність дотримуватися принципів науковості, гуманізму, антропоцентризму при трансляції знань з історії у площину освітнього процесу закладів освіти; здатність до міждисциплінарної взаємодії і вміння співпрацювати з іншими фахівцями у процесі професійної діяльності.

Тематичний план навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади застосування інноваційних освітніх технологій

Тема 1. Сутність і зміст інноваційних освітніх технологій

Технологічний підхід до процесу навчання. Сутність понять «освітня технологія», «технологія навчання», «інновація», «інноваційний процес», «інноваційна діяльність», «інноваційна технологія», «інновації в навчанні». Традиційна та інноваційна системи навчання. Тенденції розвитку міжнародного освітнього простору, сутність глобалізації освіти, неперервне навчання, формальна і неформальна освіта. Поняття і види інноваційних технологій навчання та їх значення в умовах технологізації освітнього процесу. Характерні риси педагогічних інновацій. Основні педагогічні вимоги до освітніх технологій. Характеристика активних форм як традиційного виду інноваційних технологій. Характеристика інтерактивних форм як сучасного виду інноваційних технологій. Способи розробки та впровадження інноваційних технологій у освітній процес. Умови ефективності інноваційних педагогічних процесів.

Тема 2. Інноваційна діяльність педагога

Викладач як суб'єкт інноваційного освітнього процесу. Особливості інноваційної педагогічної діяльності. Сутність інноваційної педагогічної діяльності. Антиінноваційні бар'єри у професійній діяльності педагога та способи їх подолання. Управління інноваційною педагогічною діяльністю. Готовність педагога до інноваційної професійної діяльності. Структура готовності до інноваційної педагогічної діяльності. Розвиток інноваційної поведінки педагога.

Тема 3. Наукові підходи та досвід запровадження інновацій у освітній процес

Наукові підходи до класифікації інноваційних методів навчання. Інноваційні методи навчання: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю та самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності; бінарні методи. Особливості організації освітнього процесу у вищій школі. Загальна характеристика методик викладання у вищій школі. Інноваційний аспект зарубіжного освітнього простору. Зарубіжний досвід освітніх інновацій та шляхи його імплементації в українську освіту.

Змістовий модуль 2. Практичне застосування інноваційних технологій навчання в освітньому процесі

Тема 4. Технології активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти

Поняття про методи навчання, що активізують пізнавальну діяльність учнів і студентів, їх різновиди та характеристика. Засоби навчання, що активізують пізнавальну діяльність учнів і студентів. Суб'єкт-суб'єктні стосунки між викладачем та студентами як основа інноваційних методів навчання. Активізація пізнавальної діяльності здобувачів освіти під час проведення лекційних занять. Види інноваційних лекцій (проблемна, бінарна, лекція-діалог, рефлексивна та ін.): організація, характеристика, аналіз і самоаналіз. Нетрадиційні практичні заняття з історії та інших суспільних дисциплін.

Тема 5. Технології розвивального навчання

Теоретичні та методичні засади розвивального навчання. Генеза теорії та практики розвивального навчання в історії освіти. Види розвивальних технологій. Застосування технологій розвивального навчання у старшій школі та в закладах вищої освіти.

Тема 6. Інтерактивні та ігрові технології навчання

Психолого-педагогічна сутність інтерактивних методів навчання. Групова робота студентів. Інтерактивні методи навчання у закладах вищої освіти (групові тренінги, мозкова атака, метод синектики, метод вільних асоціацій, метод кейсів). Технології розвитку критичного мислення. Методика проведення дидактичних ігор у контексті педагогічних інновацій. Навчальні (освітні) дискусії, дебати, круглі столи, студентські та учнівські конференції, брифінги. Технології вивчення й закріплення нового матеріалу (інтерактивна лекція, робота з наочними приладами, відео- й аудіоматеріалами, «Студент у ролі викладача», «Кожний навчає кожного», «Мозаїка», «Ажурна пилка», використання питань «Сократичний діалог» тощо). Обговорення складних і дискусійних питань і проблем («Займи позицію», шкала думок, «Один-удвох-усі разом», «Зміни позицію», «Карусель», «Дискусія в стилі телевізійного шоу», дебати, симпозіум тощо).

Сучасні методи перевірки та оцінки знань у вищій школі.

Тема 7. Метод проєктів як різновид інноваційних освітніх технологій

Зміст, особливості та завдання технології проєктного навчання. Типи навчальних проєктів. Головні умови організації роботи над проєктом. Організація аудиторної, самостійної та науково-дослідної роботи учнів і студентів за допомогою методу проєктів.

Тема 8. Технології позааудиторного навчання учнів і студентів

Дистанційна освіта. Історико-педагогічні аспекти розвитку дистанційної освіти. Дистанційне навчання. Технології дистанційного навчання. Сучасні інформаційні та комунікаційні технології як основа дистанційного навчання.

Педагогічні концепції розширення освітнього простору. Технології розширення освітнього простору. Позааудиторне навчання. Освітня екскурсія як провідна форма позааудиторного навчання. Музейна педагогіка. Освітній туризм.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	включно з					усього	включно з				
л		пр	лаб	інд	срс	л		пр	лаб	інд	срс	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади застосування інноваційних освітніх технологій												
Тема 1. Сутність і зміст інноваційних освітніх технологій	12	4				8						

Тема 2. Інноваційна діяльність педагога	6		2		4						
Тема 3. Наукові підходи та досвід запровадження інновацій в освітній процес	12	4			8						
Разом за змістовим модулем 1	30	8	2		20						
Змістовий модуль 2. Практичне застосування інноваційних технологій навчання в освітньому процесі											
Тема 4. Технології активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти	12		4		8						
Тема 5. Технології розвивального навчання	6		2		4						
Тема 6. Інтерактивні та ігрові технології навчання	12		4		8						
Тема 7. Метод проектів як різновид інноваційних освітніх технологій	12		4		8						
Тема 8. Технології позааудиторного навчання учнів і студентів	18	2	4		12						
Разом за змістовим модулем 2	60	2	18		40						
Усього годин	90	10	20		60						

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інноваційна діяльність педагога	2
2	Технології активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти	4
3	Технології розвивального навчання	2
4	Інтерактивні та ігрові технології навчання	4
5	Метод проектів як різновид інноваційних освітніх технологій	4
6	Технології позааудиторного навчання учнів і студентів	4
Усього годин практичних занять		20

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Сутність і зміст інноваційних освітніх технологій: Сутність понять «освітня технологія», «технологія навчання», «інновація», «інноваційний процес», «інноваційна діяльність», «інноваційна технологія», «інновації в навчанні».</p> <p>Традиційна та інноваційна системи навчання. Тенденції розвитку міжнародного освітнього простору. Глобалізація освіти. Умови ефективності інноваційних педагогічних процесів.</p>	8
2	<p>Інноваційна діяльність педагога: Підготовка до практичного заняття 1.</p> <p>Антиінноваційні бар'єри у професійній діяльності педагога та способи їх подолання. Управління інноваційною педагогічною діяльністю. Готовність педагога до інноваційної професійної діяльності.</p>	4
3	<p>Наукові підходи та досвід запровадження інновацій у освітній процес: Зарубіжний досвід освітніх інновацій та шляхи його імплементації в українську освіту.</p>	8
4	<p>Технології активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти: Підготовка до практичних занять 2 – 3.</p> <p>Поняття про методи навчання, що активізують пізнавальну діяльність учнів і студентів, їх різновиди та характеристика. Засоби навчання, що активізують пізнавальну діяльність учнів і студентів. Суб'єкт-суб'єктні стосунки між викладачем та студентами як основа інноваційних методів навчання.</p>	8
5	<p>Технології розвивального навчання: Підготовка до практичного заняття 4.</p> <p>Застосування технологій розвивального навчання у старшій школі та в закладах вищої освіти.</p>	4
6	<p>Інтерактивні та ігрові технології навчання: Підготовка до практичних занять 5 – 6.</p> <p>Сучасні форми та методи навчання у ЗВО: вивчення й закріплення нового матеріалу (інтерактивна лекція, робота з</p>	8

	<p>наочними приладами, відео- й аудіоматеріалами, «Студент у ролі викладача», «Кожний навчає кожного», «Мозаїка», «Ажурна пилка», використання питань «Сократичний діалог» тощо).</p> <p>Сучасні форми та методи навчання у ЗВО: Обговорення складних і дискусійних питань і проблем («Займи позицію», шкала думок, «Один-удвох-усі разом», «Зміни позицію», «Карусель», «Дискусія в стилі телевізійного шоу», дебати, симпозіум тощо).</p> <p>Сучасні методи перевірки та оцінки знань у вищій школі.</p>	
7	<p>Метод проєктів як різновид інноваційних освітніх технологій:</p> <p>Підготовка до практичних занять 7 – 8.</p> <p>Організація аудиторної, самостійної та науково-дослідної роботи учнів і студентів за допомогою методу проєктів.</p>	8
8	<p>Технології позааудиторного навчання учнів і студентів:</p> <p>Підготовка до практичних занять 9 – 10.</p> <p>Розробка дистанційних навчальних курсів.</p> <p>Розробка завдань для самостійної роботи студентів з конкретних навчальних дисциплін.</p>	12
Усього годин на самостійну роботу		60

Методи навчання

1. Інтерактивні методи навчання (диспут, навчальні ігри; моделювання освітніх ситуацій);
2. Словесні методи навчання (лекція, бесіда);
3. Практичні методи навчання (виконання творчих завдань, підготовка доповідей, презентацій);
4. Проблемний виклад матеріалу;
5. Дослідницький метод навчання.

Методи контролю

1. Усне опитування, участь у груповій роботі;
2. Творчі роботи, презентації;
3. Контрольна робота.

Засоби діагностики успішності та якості навчання

- студентські проєкти, презентації та виступи на практичних заняттях;
- усна відповідь;
- письмова робота.

Розподіл балів

Розподіл балів за темами

ЗМ № 1				ЗМ № 2						Разом
T1	T2	T3	к/р	T4	T5	T6	T7	T8	тв/р	
5	10	5	5	15	10	15	15	15	5	100

Розподіл балів за формами контролю

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Виконання самостійної роботи	8	5	40
Усна відповідь на практичному занятті	10	5	50
Контрольні роботи	1	5	5
Творча робота	1	5	5
Усього:			100

Методичне забезпечення

1. Навчальна програма
2. Робоча програма навчальної дисципліни
3. Методичні матеріали до практичних занять
4. Теми і завдання для самостійного опрацювання.
5. Матеріали до лекційних занять.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Аніщенко О.В., Яковець Н.І. Сучасні педагогічні технології: курс лекцій. Навч. Посібник / За заг. ред. Н.І. Яковець. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2007. 199 с.
2. Бондар В. І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів. Київ : Вересень, 1996. 129 с.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посібник. Київ: Академвидав 2004. 352 с.
4. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 470 с.
5. Освітні технології: навчально-методичний посібник / за заг. ред. О.М. Пехоти. Київ: А.С.К., 2002. 255 с.
6. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / за ред. З. Н. Курлянд. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2007. 495 с.
7. Педагогічні технології: теорія та практика / за ред. М.В.Гриньової. Полтава: АСМІ, 2006. 230 с.
8. Пехота О.М. Особистісно-орієнтована освіта і технології. URL: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2000/7-1-4.pdf>

9. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ: Видавництво А. С. К., 2004. 192 с.
10. Пометун О.І. Енциклопедія інтерактивного навчання. Київ: А. С. К., 2007. 144 с.
11. Стрельніков В. Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі: навчальний посібник. Полтава : ПУЕТ, 2013. 309 с. URL: <http://library.kr.ua/elib/strelnikov/posibnyk-Strelnikov.pdf>
12. Фіцула М. Педагогіка вищої школи : навч. посібник. 2-ге вид., доп. Київ : Академвидав, 2010. 456 с.
13. Сисоєва С. Інтерактивні технології навчання дорослих. Київ: ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.
14. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2004. 207 с.

Допоміжна література:

1. Баханов К.О. Сучасна шкільна історична освіта: інноваційні аспекти. Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2005. 384 с.
2. Баханов К.О. Інноваційні системи, технології та моделі навчання історії в школі. Запоріжжя: Просвіта, 2004. 324 с.
3. Баханов К.О. Традиції та інновації в навчанні історії в школі. Дидактичний словник-довідник. Запоріжжя: Просвіта, 2002. 107 с.
4. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності : навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 224 с.
5. Лекції з педагогіки вищої школи / за ред. В. І. Лозової. Харків : ОВС, 2006. 496 с.
6. Педагогическое наследие. Я. А. Коменский, Дж. Локк, Ж.-Ж. Руссо, И.Г.Песталоцци / сост.: В. М. Кларин. Москва : Педагогика, 1988. 411 с.
7. Кудіна В. В., Соловей М.І., Спіцин Є.С. Педагогіка вищої школи : навч. посібник для студ. вищих навч. закл. Київ : Ленвіт, 2007. 194 с.
9. Марушкевич А. А. Педагогіка вищої школи: теорія виховання : навч. посіб. Київ: ВПЦ «Київський ун-т», 2006. 60 с.
10. Педагогіка вищої школи : підручник / за ред. В. Г. Кременя. Київ : Педагогічна думка, 2009. 256 с.
11. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи. Київ : Кондор, 2008. 271 с.
12. Педагогіка вищої школи : словник-довідник / укл. О. О. Фунтікова. Запоріжжя : ГУ ЗІДМУ, 2007. 404 с.
13. Слепкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. Київ : НПУ, 2000. 210 с.
14. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посібник. Київ: Академія, 2002. 528 с.
15. Сучасні технології в освіті. Реком. бібліогр. покажчик. Упор. І.П. Моїсєєва, Л.О. Пономаренко Київ: ДНПБ ім. В. Сухомлинського, 2006. 196 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Дидактичні системи у вищій освіті : навч. посіб. / авт.-упоряд. В. В. Бойченко. Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 121 с. (Серія «Педагогіка вищої школи»). URL: <http://divovo.in.ua/didaktichni-sistemi-u-vishij-osviti-navchalenij-posibnik.html>

2. Фіцула М.М. Педагогіка: навч. посібник. Київ: Академія, 2002. 528 с. URL: http://odnorobivka.edu.kh.ua/Files/downloads/Fitsula_M_M_-_Pedagogika_Alma-mater_-_2002.pdf
3. Максимюк С.П. Педагогіка: навч. посібник. Київ: Кондор, 2009. 670 с. URL: https://4vpuo.org.ua/download/metod_prob1/pedagogika.pdf
3. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посібник. Київ: Академвидав, 2007. 616 с. URL: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/departments/pedagogika/library/volkova.pdf>
4. Педагогічна майстерність: підручник / за ред. І.А. Зязюна. Київ: Вища школа, 2004. 422 с. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/196155.pdf.
5. Морева Н.А. Тренинг педагогического общения: уч. пособие для вузов. Москва: Просвещение, 2001. 304 с. URL: <http://booksshare.net/index.php?id1=4&category=pedagog&author=morevana&book=2003>
6. Сучасні технології в освіті. Ч. 1. Сучасні технології навчання : наук.-допом. бібліогр. покажч. Вип. 2 / упоряд.: Філімонова Т. В., Тарнавська С. В., Орищенко І. О. та ін. ; наук. ред. Березівська Л. Д.]. Київ, 2015. 377 с. URL: http://umo.edu.ua/images/content/biblioteka/suchasni_tehnolog_navch.pdf
7. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
8. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник для студентів вищих навч. закладів. Київ : Академвидав. 2004. 334 с. URL: <https://eltutor.at.ua/Podskazki/Dychkivska.pdf>.
9. Стрельников В. Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі: навчальний посібник. Полтава : ПУЕТ, 2013. 309 с. URL: <http://library.kr.ua/elib/strelnikov/posibnyk-Strelnikov.pdf>
10. Дидактичні системи у вищій освіті : навч.-метод. посіб. / авт.-упоряд. І.В. Стражнікова. Івано-Франківськ : НАІР, 2016. 108 с. URL: <https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2019/09/Дидактичні-системи-у-вищій-освіті.pdf>
11. Інновації у вищій освіті: вітчизняний і зарубіжний досвід: навч. посіб./ І.В. Артёмов, І.П. Студеняк, Й.Й. Головач. Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2015. 360 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9701>